

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 14 lutego 2020 r.

ZP-KNPS.431.6.55.2019.AK

Pani
Helena Masło
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Oławie

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 16, 17 i 18 grudnia 2019 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 61, poz. 543 ze zm.) zespół kontrolerów: Agnieszka Kukuryka-Szymuś – inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Monika Broniszewska – starszy inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Oławie, zwanym dalej „GOPS”, z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia 16 grudnia 2019 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 12 czerwca 2019 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na II półrocze 2019 r.

Jednostką kieruje Pani Helena Masło powołana na stanowisko Kierownika GOPS z dniem 1 października 2005 r.

Pani Helena Masło ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany w dniu 28 stycznia 2020 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oławie w zakresie zgodności zatrudnienia

pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 10, 11, 14, 15, 16, 16a, 17, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowywania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawienia pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

W okresie objętym kontrolą Kierownik Ośrodka, na podstawie Zarządzenia Nr 143/12 z dnia 13 sierpnia 2012 r. Wójta Gminy Oława wydawał decyzje administracyjne potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej.

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 6, 7, 8 i 9 ustawy nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie było zgłoszeń w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9).

Gmina Oława nie prowadzi i nie zapewnia miejsc w mieszkaniach chronionych. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych. Brak mieszkania chronionego oznacza, iż ograniczone są możliwości udzielania pomocy zapewniającej osobom przygotowanie do prowadzenia samodzielnego życia w społeczeństwie lub/i mogącej zastąpić pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 3a, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych (pkt 1),
- opracowania i realizacji projektów socjalnych (pkt 3a),
- realizacji programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Gmina Oława nie realizuje zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy dotyczącego przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków,

pożyczek oraz pomocy w naturze, gdyż jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie było zgłoszeń w tym zakresie.

Gmina Oława nie prowadzi domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia o zasięgu gminnym (zadanie z art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy). Jednakże Kierownik Ośrodka zapewnił, że osoby ubiegające się o umieszczenie w DPS były kierowane zgodnie z wnioskiem strony do placówki położonej najbliżej miejsca zamieszkania lub dysponującej wolnymi miejscami.

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina realizuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 4, 5, 6 i 9 ustawy, dotyczące:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłęską żywnościową lub ekologiczną (pkt 4),
- prowadzenia i rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 5),
- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 3, 7 i 8 ustawy dotyczące:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8),

nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka, w okresie objętym kontrolą nie wpłynął żaden wniosek w zakresie takiego wsparcia, nie było zapotrzebowania na tę formę pomocy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie koordynuje realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy).

Kierownik GOPS nie wytaczał powództw o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy (art. 110 ust. 5 ustawy), ale pracownicy socjalni udzielali wszelkich informacji w tym zakresie.

W okresie objętym kontrolą Kierownik Ośrodka kierował wnioski o ustalenie niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Pracownicy socjalni Ośrodka udostępniali również druki i udzielali stosownych informacji w tym zakresie (art. 110 ust. 6 ustawy).

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oławie składał Radzie Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Kierownik GOPS w Oławie spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy, tj. posiada wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia 250 zł wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni, zatrudnieni w GOPS, którzy świadczyli pracę socjalną w środowisku. Dodatek, o którym mowa nie był wliczany do podstawy wynagrodzenia pracowników socjalnych.

Średnie wynagrodzenie zasadnicze brutto w województwie dolnośląskim, wg stanu na dzień 30.04.2019 r. wynosiło odpowiednio 3.283,61 zł dla starszego specjalisty pracy socjalnej, 3.224,48 zł dla specjalisty pracy socjalnej i 3.079,72 zł dla starszego pracownika socjalnego. W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Oławie średnia płaca zasadnicza brutto za miesiąc listopad 2019 r. dla starszego specjalisty pracy socjalnej i starszego pracownika socjalnego była wyższa od wyżej wskazanej średniej wojewódzkiej, a dla specjalisty pracy socjalnej niższa. Zgodnie z przepisami ustawy utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, także w zakresie wynagrodzenia pracowników, należy do zadań własnych gminy. W związku z ciągłym przeobrażaniem zawodu pracownika socjalnego z uwagi na czynniki społeczne, ekonomiczne i demograficzne oraz dużym obciążeniem psychicznym, jak i szeregiem trudności i zagrożeń z jakimi na co dzień spotykają się pracownicy socjalni ich praca powinna być należycie wynagradzana, uwzględniając jej specyfikę oraz rozszerzające się zakresy obowiązków.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje Gminę Oława zamieszkałą przez 14 877 mieszkańców, w tym 69 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień 30.11.2019 r.).

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Oławie zatrudnionych jest 8 pracowników socjalnych (8 etatów) świadczących pracę socjalną w środowisku.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy, ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

W przypadku GOPS w Oławie aktualnie powyższy wskaźnik jest spełniony zarówno w stosunku do liczby mieszkańców Gminy jak i rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

W sprawdzonej sprawie dotyczącej udzielenia schronienia stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W skontrolowanej sprawie stwierdzono brak zawarcia kontraktu socjalnego przed wydaniem decyzji o przyznaniu tymczasowego schronienia w schronisku dla osób bezdomnych.

Zgodnie z art. 48a ust. 2 ustawy, schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny, całodobowe, tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmocnienie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej.

2. W sprawozdaniu rocznym MRPiPS-3 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2018 r. stwierdzono:

- w dziale 2B „Udzielone świadczenia – zadania własne gmin” w wierszu dotyczącym schronienia wykazano 1 osobę, której decyzją przyznano świadczenie w sytuacji gdy taka pomoc nie była zrealizowana.

Z uwagi na powyższe stwierdzić należy, że dane zawarte w sprawozdaniu nie są spójne ze stanem faktycznym.

W sprawdzonych sprawach dotyczących organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W skontrolowanej sprawie nr 1 (J.W.) odbiór decyzji Nr GOPS.5122.17.2.2019 z dnia

1.03.2019 r. oraz decyzji Nr GOPS.5122.24.2.2018 z dnia 1.10.2018 r. potwierdzony był jedynie podpisem Strony, brakowało wskazania daty odbioru decyzji. Właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron. Zgodnie z art. 39 k.p.a. organ administracji publicznej doręcza pisma za pokwitowaniem przez operatora pocztowego, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. Odbierający pismo potwierdza doręczenie mu pisma swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia (art. 46 § 1 k.p.a.). Przepisy art. 39 i następane k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany.

W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

2. W sprawie nr 1 (J.W.) w rodzinnym wywiadzie środowiskowym cz. IV z dnia 3.04.2019 r. oraz w rodzinnym wywiadzie środowiskowym sporządzonym do decyzji Nr GOPS.5122.17.2019 z dnia 2.01.2019 r. w punkcie V „Plan pomocy zatwierdzony przez kierownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej” brakowało pieczęci Kierownika oraz daty zatwierdzenia tego planu. W drugim z wywiadów, w jego części II brakowało również daty jego przeprowadzenia. Znajdował się tam tylko podpis strony. Zgodnie z § 2 ust. 5 rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego, na podstawie przeprowadzonego wywiadu pracownik socjalny dokonuje analizy i oceny sytuacji danej osoby lub rodziny i formułuje wnioski z niej wynikające, stanowiące podstawę planowania pomocy. Sporządzony przez pracownika socjalnego plan pomocy stanowi propozycję, co do sposobu postępowania w danej sprawie. Ostateczne rozstrzygnięcie, w jakiej formie i jakim wymiarze świadczenia zostaną przyznane należy do kierownika ośrodka pomocy społecznej. Plan pomocy zatwierdzony przez Kierownika Ośrodka stanowi podstawę do kontynuowania realizacji decyzji przyznającej zatwierdzone świadczenie.

Wywiad środowiskowy jest szczególnym środkiem dowodowym mającym zastosowanie w postępowaniu w sprawach z zakresu pomocy społecznej, przy pomocy, którego organ administracji (działając przez pracownika socjalnego) ustala faktyczną sytuację socjalno-bytową osoby/rodziny ubiegającej się o pomoc. W związku z tym wywiady środowiskowe winny być sporządzane rzetelnie, tj. poszczególne części kwestionariusza wywiadu powinny być wypełnione i potwierdzone podpisem ze wskazaniem daty zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (§ 2 ust. 6).

3. W sprawie nr 2 (T.Z.) brak potwierdzenia odbioru przez Stronę decyzji Nr GOPS.5122.10.2.2019 z dnia 1.03.2019 r.

Analogicznie jak w wyżej omówionej sprawie nr 1 (J.W.) właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron. Zgodnie z art. 39 k.p.a. organ administracji publicznej doręcza pisma za pokwitowaniem przez operatora pocztowego, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. Odbierający pismo potwierdza doręczenie mu pisma swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia (art. 46 § 1 k.p.a.). Przepisy art. 39 i następne k.p.a., regulujące kwestie doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

4. W sprawie nr 2 (T.Z.) w rodzinnym wywiadzie środowiskowym cz. IV z dnia 2.01.2019 r. w punkcie V „Plan pomocy zatwierdzony przez kierownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej” brakowało pieczęci Kierownika oraz daty zatwierdzenia tego planu, a w wywiadzie środowiskowym cz. IV z dnia 8.11.2018 r. w punkcie V „Plan pomocy (...)” brakowało podpisu Kierownika, jego pieczęci i daty zatwierdzenia planu. Analogicznie jak w wyżej omówionej sprawie nr 1 (J.W.) wywiady środowiskowe winny

być sporządzane rzetelnie, tj. poszczególne części kwestionariusza wywiadu powinny być wypełnione i potwierdzone podpisem opatrzonym pieczęcią imienną ze wskazaniem daty zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (§ 2 ust. 6).

5. W sprawie nr 2 (T.Z.) w rozstrzygnięciu decyzji Nr GOPS.5122.35.2.2018 z dnia 1.10.2018 r. ustalono odpłatność strony za 1 godzinę usług od dnia 1.10.2018 r. na kwotę 4,35 zł, co nie było prawidłowe. Zgodnie z uchwałą Rady Gminy Oława koszt 1 godziny usług opiekuńczych został określony na kwotę 17,39 zł. Strona decyzją Nr GOPS.5122.35.2018 z dnia 14.05.2018 r. zobowiązana została do ponoszenia odpłatności w wysokości 20 %, co po przeliczeniu daje kwotę 3,48 zł, a nie 4,35 zł. Prawidłowo ustalona kwota powinna wynieść zatem 3,48 zł. Rozstrzygnięcie decyzji sporządzone zgodnie z art. 107 § 1 k.p.a. powinno być sformułowane w sposób jasny i precyzyjny oraz powinno być jednoznaczne, nie budzące jakichkolwiek wątpliwości. Usługi świadczone były do dnia 22.06.2019 r., tj. do dnia zgonu Strony.

6. W sprawie nr 3 (A.Ś.) w rodzinnym wywiadzie środowiskowego cz. IV z dnia 15.04.2019 r. w punkcie V „Plan pomocy zatwierdzony przez kierownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej” brakowało pieczęci Kierownika. Analogicznie jak w wyżej opisanych sprawach nr 1 (J.W.) i nr 2 (T.Z.), wywiady środowiskowe winny być sporządzane rzetelnie, tj. poszczególne części kwestionariusza wywiadu powinny być wypełnione i potwierdzone podpisem opatrzonym pieczęcią imienną ze wskazaniem daty zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (§ 2 ust. 6).

W sprawdzonych sprawach dotyczących dożywiania dzieci stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 2 (M.S.) przy decyzji Nr GOPS.5113.37.2018 z dnia 17.09.2018 r. dołączone do akt sprawy zaświadczenie Strony o wysokości osiągniętego wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia, zawierało wyłącznie kwotę brutto i netto, nie zawierało natomiast informacji o wysokości potrąconej zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne, emerytalne, rentowe (w części finansowanej przez ubezpieczonego) i chorobowe.

Zgodnie z art. 107 ust. 5b pkt 7 ustawy sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby lub rodziny ustala się m. in. na podstawie zaświadczenia albo oświadczenia o wysokości wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia zawierającego informacje o wysokości potrąconej zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe w części finansowanej przez ubezpieczonego oraz składki na ubezpieczenie chorobowe.

2. W sprawie nr 4 (M.Sz.) dołączane do akt sprawy zaświadczenia Strony o wysokości osiągniętego wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia, zawierały wyłącznie kwotę netto, natomiast nie zawierały informacji o wysokości potrąconej zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne, emerytalne, rentowe (w części finansowanej przez ubezpieczonego) i chorobowe.

Analogicznie jak w powyższej sprawie sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby lub rodziny ustala się m. in. na podstawie zaświadczenia albo oświadczenia o wysokości wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia zawierającego informacje o wysokości potrąconej zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe w części finansowanej przez ubezpieczonego oraz składki na ubezpieczenie chorobowe.

W sprawdzonych sprawach dotyczących kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 1 (S.S.) w aktualizacjach wywiadów środowiskowych przeprowadzonych w dniach 12.11.2018 r., 13.12.2018 r. i 10.06.2019 r. w punkcie V „Plan pomocy zatwierdzony przez kierownika (...)” był jedynie podpis i pieczęć Kierownika Ośrodka, natomiast brakowało samego planu pomocy i daty jego zatwierdzenia.

Analogicznie, jak w sprawach usług opiekuńczych, wywiady środowiskowe winny być sporządzane rzetelnie, tj. poszczególne części kwestionariusza wywiadu powinny być wypełnione i potwierdzone podpisem opatrzonym pieczęcią imienną ze wskazaniem daty zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (§ 2 ust. 6).

2. W sprawie nr 2 (H.Ż.) w aktualizacji wywiadu środowiskowego z dnia 12.11.2018 r. nie wypełniono punktu V „Plan pomocy zatwierdzony przez kierownika (...)” tego wywiadu.

Analogicznie, jak w sprawach usług opiekuńczych i powyższej, wywiady środowiskowe winny być sporządzane rzetelnie, tj. poszczególne części kwestionariusza wywiadu powinny być wypełnione i potwierdzone podpisem opatrzonym pieczęcią imienną ze wskazaniem daty zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (§ 2 ust. 6).

3. W sprawie nr 3 (R.G.) w aktualizacji wywiadu środowiskowego z dnia 10.01.2019 r. w punkcie V „Plan pomocy zatwierdzony przez kierownika (...)” nie było pieczęci Kierownika Ośrodka i daty zatwierdzenia planu. Ponadto w aktualizacjach wywiadów środowiskowych przeprowadzonych w dniach 6.05.2019 r. i 19.11.2019 r. brakowało strony arkusza wywiadu z punktem V „Plan pomocy zatwierdzony przez kierownika (...)”.

Analogicznie, jak w sprawach usług opiekuńczych i powyższych sprawach, wywiady środowiskowe winny być sporządzane rzetelnie, tj. poszczególne części kwestionariusza wywiadu powinny być wypełnione i potwierdzone podpisem opatrzonym pieczęcią imienną ze wskazaniem daty zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (§ 2 ust. 6).

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków stałych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W skontrolowanej sprawie nr 2 (J.B.) decyzja Nr GOPS.5100.9.2018 z dnia 13.03.2018 r. nie została doręczona Stronie, a na decyzji Nr GOPS.5100.12.4.2019 z dnia 11.09.2019 r. widnieje tylko podpis Strony, brakuje daty jej odbioru.

Analogicznie jak w sprawach usług opiekuńczych, właściwe doręczenie decyzji ma kluczowe znaczenie dla jej wykonania. Czynności materialno-techniczne doręczenia są sformalizowane ze względu na konieczność ścisłego określenia faktów powodujących skutek prawny. Ścisłe przestrzeganie tych wymagań formalnych należy do obowiązków organu administracyjnego, albowiem od skuteczności doręczenia zależą w wielu przypadkach uprawnienia procesowe i materialno-prawne stron. Zgodnie z art. 39 k.p.a. organ administracji publicznej doręcza pisma za pokwitowaniem przez operatora pocztowego, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. Odbierający pismo potwierdza doręczenie mu pisma swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia (art. 46 § 1 k.p.a.). Przepisy art. 39 i następane k.p.a., regulujące kwestie

doręczeń w postępowaniu administracyjnym, nie mają w żadnym stopniu charakteru uznaniowego, są to przepisy bezwzględnie obowiązujące. Obowiązek dysponowania przez organ dokumentem potwierdzającym odbiór aktu jest jasno i jednoznacznie sformułowany. W przypadku doręczania korespondencji przez pracowników należy dopilnować, aby odbierający potwierdził doręczenie mu pisma swym podpisem, ze wskazaniem daty doręczenia.

2. W sprawie nr 4 (A.Ł.) w rozstrzygnięciu decyzji błędnie ustalono datę początkową prawa do zasiłku stałego. Przyznano Stronie prawo do zasiłku od dnia wpływu wniosku, tj. od 17.06.2019 r., co nie było prawidłowe. Strona do dnia 31.05.2019 r. miała przyznane prawo do zasiłku stałego. W dniu 17.06.2019 r. ponownie złożyła wniosek o przyznanie przedmiotowego świadczenia, informując jednocześnie o złożeniu wniosku o ustalenie stopnia niepełnosprawności do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania. GOPS postanowieniem z dnia 18.06.2019 r. zawiesił postępowanie w tej sprawie, które podjął na nowo, wydając w tym zakresie w dniu 15.07.2019 r. stosowne postanowienie. Przedmiotowe postępowanie zostało zakończone w dniu 15.07.2019 r. wydaniem decyzji Nr GOPS.5100.17.2019, którą to przyznano stronie prawo do zasiłku stałego od dnia 17.06.2019 r. zamiast od dnia 1.06.2019 r. Zgodnie z art. 106 ust. 3 ustawy świadczenia pieniężne z pomocy społecznej przyznaje się i wypłaca za okres miesiąca kalendarzowego, począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją, z zastrzeżeniem ust. 7-11 (...). Świadczenie zatem winno być przyznane od dnia 1.06.2019 r. Analogicznie jak w sprawie usług opiekuńczych, rozstrzygnięcie decyzji, sporządzone zgodnie z art. 107 § 1 k.p.a. powinno być sformułowane w sposób jasny i precyzyjny oraz powinno być jednoznaczne, nie budzące jakichkolwiek wątpliwości. Pomimo powyższej nieprawidłowości wysokość przyznanego świadczenia ustalona była prawidłowo.

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W skontrolowanej sprawie w podstawie prawnej decyzji nie przywołano art. 39 ust. 1 i 2 ustawy oraz błędnie przywoływano art. 40 ust. 1 ustawy dotyczący zasiłku celowego przyznawanego rodzinom/osobom, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego.

W sprawie poddanej kontroli pomoc winna być przyznawana i wypłacona w oparciu o art. 39 ust. 1 i 2 oraz 40 ust. 2 i 3 ustawy zgodnie z zasadami udzielania, ze środków rezerwy celowej budżetu państwa na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, pomocy finansowej w formie zasiłków celowych, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej, dla rodzin lub osób samotnie gospodarujących, poszkodowanych w wyniku zdarzeń noszących znamiona klęsk żywiołowych. Przywołany już art. 107 § 1 k.p.a. stanowi, że podstawa prawna decyzji powinna zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które legły u podstaw jej wydania, czyli przepisów prawa materialnego, prawa ustrojowego oraz prawa procesowego. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem jego źródła publikacji.

W rozstrzygnięciu powyższej decyzji administracyjnej był zapis o treści: „przyznać (...) zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego” co nie jest poprawne. Analogicznie jak w przywołanej podstawie prawnej decyzji świadczenie nie dotyczy pomocy udzielonej rodzinie, która poniosła straty w wyniku zdarzenia losowego tylko w wyniku klęski żywiołowej. Analogicznie jak w sprawie usług opiekuńczych i zasiłku stałego rozstrzygnięcie decyzji powinno być sformułowane w sposób jasny i precyzyjny oraz powinno być jednoznaczne, nie budzące jakichkolwiek wątpliwości.

W uzasadnieniu decyzji, analogicznie jak w jej rozstrzygnięciu przywoływano zapis „zdarzenie losowe”, a nie „klęska żywiołowa”. Wskazana nieprawidłowość jest niezgodna z dyspozycją przywoływanego już art. 107 § 1 k.p.a., który wskazuje, że decyzja ma zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne, a § 3 nakazuje aby uzasadnienie faktyczne decyzji zawierało wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej (...).

W sprawdzonych sprawach dotyczących prowadzenia i rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 1 (K.B.) w rodzinnych wywiadach środowiskowych cz. IV z dnia 3.01.2019 r. i z dnia 12.04.2019 r. w punkcie V „Plan pomocy zatwierdzony przez kierownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej” brakowało pieczęci Kierownika.

Analogicznie jak w sprawach usług opiekuńczych i ponoszenia odpłatności za dom pomocy społecznej wywiady środowiskowe winny być sporządzane rzetelnie, tj. poszczególne części kwestionariusza wywiadu powinny być wypełnione i potwierdzone podpisem opatrzonym pieczęcią imienną ze wskazaniem daty zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu środowiskowego określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (§ 2 ust. 6).

2. W sprawie nr 2 (M.S.) w rodzinnych wywiadach środowiskowych cz. IV z dnia 16.04.2018 r. i z dnia 4.01.2019 r. w punkcie V „Plan pomocy zatwierdzony przez kierownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej” brakowało pieczęci Kierownika i daty zatwierdzenia planu, a w wywiadach środowiskowych cz. IV z dnia 5.10.2018 r., 14.10.2019 r. oraz w wywiadzie cz. I z dnia 15.10.2019 r. „Plan pomocy (...)” nie został wypełniony. Brakowało podpisu, pieczęci Kierownika GOPS oraz daty jego zatwierdzenia. Analogicznie jak w sprawach usług opiekuńczych i ponoszenia odpłatności za dom pomocy społecznej oraz wyżej omówionej sprawie wywiady środowiskowe winny być sporządzane rzetelnie, tj. poszczególne części kwestionariusza wywiadu powinny być wypełnione i potwierdzone podpisem opatrzonym pieczęcią imienną ze wskazaniem daty zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (§ 2 ust. 6).
3. W sprawie nr 3 (A.R.) w rodzinnych wywiadach środowiskowych cz. I z dnia 19.10.2018 r. i cz. IV z dnia 17.07.2019 r. w punkcie odpowiednio IX i V „Plan pomocy zatwierdzony przez kierownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej” brakowało pieczęci Kierownika i daty jego zatwierdzenia. Analogicznie jak w sprawach usług opiekuńczych i ponoszenia odpłatności za dom pomocy społecznej oraz wyżej omówionych sprawach wywiady środowiskowe winny być sporządzane rzetelnie, tj. poszczególne części kwestionariusza wywiadu powinny być wypełnione i potwierdzone podpisem opatrzonym pieczęcią imienną ze wskazaniem daty zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (§ 2 ust. 6).

W sprawdzonych sprawach dotyczących wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że realizacja świadczenia dotycząca wynagrodzenia za sprawowanie opieki została przyznana na podstawie decyzji administracyjnych. Powyższy sposób postępowania jest niezgodny z zapisami art. 53a ust. 2 ustawy. Zgodnie z przywołanym przepisem prawa udzielenie świadczeń w postaci wynagrodzenia za sprawowanie opieki nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. brak prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych,
2. brak sporządzenia kontraktu socjalnego przed wydaniem decyzji o przyznaniu tymczasowego schronienia w schronisku,
3. nierzetelne sporządzenie sprawozdania MRPiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2018 r.,
4. brak potwierdzenia odbioru decyzji administracyjnej w sprawie usług opiekuńczych oraz w sprawie zasiłku stałego,
5. brak wskazania daty odbioru decyzji w sprawie usług opiekuńczych oraz w sprawie zasiłku stałego,
6. błędne ustalenie odpłatności strony za 1 godzinę usług opiekuńczych w rozstrzygnięciu decyzji zmieniającej,
7. nieprawidłowe zaświadczenia o wysokości osiągniętego wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia w sprawach dotyczących dożywiania dzieci,
8. błędne ustalenie daty początkowej prawa do zasiłku stałego w rozstrzygnięciu decyzji administracyjnej przyznającej świadczenie,
9. nierzetelne sporządzenie decyzji administracyjnej w sprawie dotyczącej przyznania zasiłku celowego na pokrycie wydatków związanych z kłęką żywiolową,
10. nierzetelne sporządzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych w sprawach usług opiekuńczych, ustalenia i odpłatności za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej oraz skierowania i ustalenia odpłatności za uczestnictwo w środowiskowym domu samopomocy,
11. błędna procedura udzielania pomocy w formie wypłaty wynagrodzenia należnego opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznanego przez sąd.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Podjąć działania zmierzające do realizacji zadania własnego gminy o charakterze obowiązkowym dotyczącego prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych.

Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.).

Termin wykonania: 30 czerwca 2020 r.

2. Wydawać decyzje w zakresie przyznania tymczasowego schronienia w schronisku dla osób bezdomnych po sporządzeniu z daną osobą kontraktu socjalnego.

Podstawa prawna: art. 48a ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

3. Sprawozdawczość przekazywaną do wojewody sporządzać w sposób staranny i rzetelny. W sprawozdaniach wykazywać dane zgodne ze stanem faktycznym.

Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

4. Decyzje administracyjne w sprawach pomocy społecznej doręczać stronom, a gdy strona działa przez przedstawiciela - temu przedstawicielowi za pokwitowaniem przez pocztę, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. W przypadku doręczania pism w lokalu organu administracji publicznej, dopilnować, aby odbierający pismo potwierdzał doręczenie mu pism swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

Podstawa prawna: art. 39, art. 40, art. 42 § 2, art. 46 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2096 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

5. W rozstrzygnięciu decyzji dotyczącej zmiany ustalenia odpłatności za 1godzinę usług opiekuńczych wskazywać prawidłowe kwoty odpłatności wyliczone zgodnie z podjętą uchwałą.

Podstawa prawna: art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2096 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

6. Sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby lub rodziny ustalać m.in. na podstawie zaświadczenia albo oświadczenia o wysokości wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia, zawierającego informacje o wysokości potrąconej zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w części finansowanej przez ubezpieczonego oraz składki na ubezpieczenie chorobowe.

Podstawa prawna: art. 107 ust. 5b pkt 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

7. W rozstrzygnięciu decyzji administracyjnej dotyczącej zasiłku stałego prawidłowo ustalać datę początkową prawa do świadczenia. Zasiłek stały przyznawać i wypłacać za okres miesiąca kalendarzowego, począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją, z zastrzeżeniem ust 7-11 (...).

Podstawa prawna: art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2096 ze zm.) oraz art. 106 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

8. Decyzje administracyjne sporządzać w sposób rzetelny, w podstawie prawnej przywoływać dokładnie wszystkie przepisy prawa, które legły u podstawy ich wydania ze wskazaniem aktualnych i mających zastosowanie w sprawie konkretnych artykułów, paragrafów czy punktów oraz publikatorów aktów prawnych z podaniem źródeł ich publikacji. Rozstrzygnięcie decyzji formułować w sposób jasny i precyzyjny, tak aby było jednoznaczne i nie budziło jakichkolwiek wątpliwości. W uzasadnieniu decyzji zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne, wskazywać fakty, które organ uznał za udowodnione, dowody na których się oparł oraz przyczyny z powodu, których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej (...).

Podstawa prawna: art. 107 § 1 i 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2096 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

9. W celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osoby ubiegającej się o przyznanie świadczenia, a następnie podjęcia właściwych działań zmierzających do zaplanowania pomocy, rodzinne wywiady środowiskowe sporządzać starannie i rzetelnie. Poszczególne części wywiadu winny być wypełnione i potwierdzone podpisem ze wskazaniem daty zgodnie ze wzorem odpowiedniego kwestionariusza wywiadu.

Podstawa prawna: § 2 ust. 5 i 6 rozporządzenia Ministra Rodziny Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (t. j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1788).

Termin wykonania: na bieżąco.

10. Pomocy w formie wypłaty wynagrodzenia należnego opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznanego przez sąd udzielać bez wydawania decyzji administracyjnej.

Podstawa prawna: art. 53a ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWÓDZKI DOLNOŚLĄSKIEGO
Iwona Drelichowska-Stopa
Dyrektor Wydziału
Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Pełniący obowiązki Wójta Gminy Oława
- 2.a/a

ODDZIAŁU
w Pomocy Społecznej
Zdrowia i Polityki Społecznej
E. W. J.
Ewelina Zygmunt